

Steigerbouwer

Onder de verzamelnaam steigerbouwer vallen naast de steigerbouwer ook de monteur stalen steiger en opperman-steigermaker. De steigerbouwer heeft kans op aandoeningen van het bewegingsapparaat. Ook heeft hij kans op een ongeval en letsel door onveilige situaties en het werken op hoogte. Ruim 50% van de steigerbouwers ervaart werkdruk. Met name op grote hoogten kunnen de klimaatomstandigheden zeer belastend zijn.

De belangrijkste risico's voor de steigerbouwer zijn:

- [Fysieke belasting](#)
- [Klimaat](#)
- [Onveiligheid](#)
- [Werkdruk](#)

Fysieke belasting

Van de steigerbouwers vindt 82% het werk lichamelijk zwaar. 47% heeft last van de rug, 51% van de armen, 45% van de benen en 24 tot 27% van de nek, schouders en knieën. De steigerbouwer moet veel staan, bukken en met de hand transporteren. Over zware lasten tillen, dragen, duwen of trekken heeft 75% klachten. Ook werkt hij met zware elementen in gedwongen houdingen. Over in ongemakkelijke houdingen werken heeft 43% klachten. Hij werkt knielend, gebogen, boven het hoofd en moet klauteren. Hoe zwaar het werk is, hangt onder andere samen met het type steiger en de steigerelementen, de wijze van aanlevering en/of de opslag en de inzet van transporthulpmiddelen. Klachten over spieren en gewrichten en over vermoeidheid (27%) komen veel voor. Het maximale gewicht dat door 1 persoon met de hand mag worden getild is 25 kg.

De belangrijkste risico's zijn:

- Lichamelijk zwaar werk
- Repeterende bewegingen
- Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten
- Werkhoudingen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Verstrekk, huur of schaf lichtere (aluminium) steigersystemen aan.
- Zet horizontale en verticale transporthulpmiddelen in, zoals een kraan, lift, takel, hijslier, verreiker, tractor met platte wagen, kar, ladderwagen en heftruck.
- Houdt u aan de afspraken zoals vastgelegd in het A-blad Steigerbouwen : bij het tweehandig en handmatig transporteren en (de-) monteren van steigerelementen (staanders, liggers, diagonalen, planken, roosters, vloerdelen en overige grote elementen) mag met de hand maximaal 23 kg worden getild.

Collectieve maatregelen

- Laat de magazijn- of opslagmedewerker de elementen die de steigerbouwers het eerst nodig hebben, als laatste op de pallets, rekken en beugels in de vrachtwagen laden; dit voorkomt onnodig werk.
- Maak een los- en stapelplan. Laat de elementen zo dicht mogelijk bij de plaats van opbouw uitladen.
- Verstrekk werkkleding / specifieke waterdichte werkkleding met schoudevullingen om schouderklachten te voorkomen.
- Zorg voor afwisseling in het werk. Laat de steigerbouwers het werk ook onderling afwisselen.

Individuele maatregelen

- Bouw rolsteigers met een werkvloerhoogte hoger dan 2,5 m met minimaal twee personen op.
- Laad de elementen die u het eerst nodig hebt als laatste in de vrachtwagen; dit voorkomt onnodig werk. Laad de elementen bovendien zo dicht mogelijk bij de plaats van opbouw uit.
- Gebruik de beschikbare transport- en tilhulpmiddelen.
- Kijk of u delen van de steiger op de grond kunt opbouwen of gebruik prefab units en hijs deze als deelconstructies op.
- Houd de steigerelementen bij het met de hand transporteren en (de-) monteren zo dicht mogelijk bij uw lichaam.
- Til en transporteer steigerelementen volgens de voorschriften / afspraken.
- Vraag bij het tillen van zware lasten één of meer collega's om hulp.
- Wissel het werk af met uw collega's, zodat u niet steeds dezelfde spieren en gewrichten gebruikt / belast.
- Draag voor het weer geschikte kleding; (waterdichte) werkkleding met schoudevulling om schouderklachten te voorkomen.

Arbovriendelijke hulpmiddelen voor de steigerbouwer met betrekking tot fysieke belasting

- [Autolaadkraan met verreiker](#)
- [Heftruckvorkversteller](#)
- [Kraan op aanhanger, lichte](#)
- [Ladderlift](#)
- [Ladderopbergsysteem](#)
- [Ladderopbergsysteem \(2\)](#)
- [Metselplatform](#)
- [Kraan, mini \(1\)](#)
- [Kraan, mini \(2\)](#)
- [Rolsteiger](#)
- [Rolsteiger \(2\)](#)
- [Rolsteiger met heupleuning](#)
- [Steigerlier](#)
- [Steigerplatform, lichtgewicht](#)
- [Verreiker](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Hoofdstuk 5 afdeling 1 Fysieke belasting

- Artikel 5.2 Voorkomen gevaren.
- Artikel 5.3 Beperken gevaren en risico-inventarisatie en -evaluatie.
- Artikel 5.4 Ergonomische inrichting werkplekken.
- Artikel 5.5 Voorlichting.
- Bijlagen 1 en 2 bij Richtlijn nr. 90/269/EEG (Richtlijn handmatig hanteren van lasten).

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 70a Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen lid 3.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 7, 8, 11, 15 en 17.

A-blad Steigerbouwen

Het handmatig transporteren, monteren en demonteren van steigerelementen is zwaar lichamelijk werk doordat het veel til- en sjouwwerk met zich meebrengt. Het veroorzaakt klachten aan de nek, rug, armen en benen. Het A-blad Steigerbouwen bevat afspraken om de lichamelijke belasting van de steigerbouwer te verminderen.

- De handmatig te verwerken steigerelementen moeten zo licht mogelijk zijn, voor zware steigerelementen geldt de MAL-grenswaarde van 23 kg.
- Het horizontale en verticale transport van de steigerelementen gebeurt zo mogelijk met behulp van transportmiddelen. Transporthulpmiddelen kunnen zwaar handmatig til- en sjouwwerk voorkomen.
- De hulpmonteur en monteur steigerbouw bezitten een monteur A-diploma. De eerste monteur en voorman steigerbouw bezitten zowel het monteur A als monteur B-diploma. De uitvoerder steigerbouw beschikt ook over deze diploma's of over een gelijkwaardig opleidingsniveau.
- De organisatie of werkwijze verbeteren.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken.

Klimaat

Steigerbouwers hebben vaker last van het klimaat (van temperatuurwisselingen (58%), kou (43%), tocht (42%) en warmte (38%). Het werk van de steigerbouwer vindt in het algemeen buiten plaats waardoor blootstelling optreedt aan het buitenklimaat. Beschutting tegen slechte weersomstandigheden is soms niet aanwezig. Bij vorst wordt vaak doorgewerkt.

De meeste klachten gaan over:

- Koude
- Temperatuur wisselingen
- Warmte

Te nemen maatregelen:

Collectieve maatregelen

- Verstrek beschermende kleding passend bij het seizoen.
- Bij regenachtig en kil weer katoenen kleding met polyurethaan-coating.
- Bij winters weer een katoenen winterpak (niet geschikt bij nat weer).
- Maak afspraken met uw werknemers over wanneer er bij wind, regen en kou nog wel en wanneer er niet wordt gewerkt.

Individuele maatregelen

- Draag een goed sluitende overall.
- Stem de werkkleding af op het weer om uw lichaam tegen tocht, kou en regen te beschermen.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Artikel 6.1 Temperatuur

- De werkgever moet zorgen dat de (minimum-) temperatuur geen gevaar oplevert voor de gezondheid van zijn werknemers.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 56 Vergoeding werkkleding en gereedschap bouwplaatswerknemers.
- Artikel 73 Regeling bouwplaatswerknemers ten aanzien van werk en arbeidsverhinderende bij vorst en andere ongunstige weersomstandigheden.
- Artikel 74 (Aanvullende) Regeling onwerkbaar weer.

Meer informatie

- [Advies Afgeschermd werken](#)
- [Algemene informatie over het risico klimaat](#)
- [Kwaliteitscriteria voor beschermende kleding](#)

Onveiligheid

De steigerbouwer werkt altijd in een risicovolle omgeving. Van de steigerbouwers heeft 30% klachten over onveilige situaties. Toch vindt de meerderheid (93%) de veiligheid in orde en dat er voldoende technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen zijn getroffen. Diverse oorzaken kunnen de aanleiding zijn voor een ongeval, zoals onvoldoende beveiligde, verankerde of slecht geconstrueerde steigers, het instorten van steigers en het laten vallen van materialen. De steigerbouwer kan ook zelf vallen van de steiger; veiligheidsgordels worden vaak niet gebruikt. Het vallen van hoogten van meer dan 2,5 m is een belangrijke oorzaak van ongevallen en ziekteverzuim onder steigerbouwers. Het verzuim wegens een ongeval is 13%. Letsel kan voorkomen als gevolg van onder andere struikelen, uitglijden, verstappen, stoten, bekneld raken, vertillen en verdraaien.

De belangrijkste risico's zijn:

- Arbeidsmiddelen
- Geraakt worden door voorwerp, aanrijdgevaar
- Stoten, snijden, klemmen, knellen
- Struikelen, uitglijden verstappen
- [Werken op hoogte](#)

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Maak een montageplan waarin staat dat zoveel mogelijk vanaf een gesloten vloer wordt gewerkt.
- Laat leuning, hekwerken en kantplanken direct na de vloeren aanbrengen. Houd hier al bij de levering rekening mee. Hetzelfde geldt voor de ladder- en trapopgangen.
- Laat bij demontage in de omgekeerde volgorde werken.

Collectieve maatregelen

- Verstrek veiligheidsgordels voor het werken op plaatsen waar onvoldoende afscherming is.
- Beschrijf in het montageplan dat een vlakke, draagkrachtige ondergrond nodig is. Is deze er niet, breng dan voldoende ondersteuning aan.
- Laat schoren en verankeringen gelijk opbrengen met de rest van de steiger.
- Voorkom dat tijdens de montage de steiger voor het opslaan van materiaal wordt gebruikt.
- Zorg voor voldoende verlichting.
- Tref maatregelen betreffende de elektrische veiligheid.
- Tref maatregelen voor het werken bij harde wind of als er sneeuw of ijs op de steigerdelen ligt; doe dit in overleg met de steigerbouwers.
- Om onveilige situaties te beperken, zijn een goede opleiding van het personeel en goede werkvoorschriften noodzakelijk / verplicht.

Individuele maatregelen

- Zorg dat het opbouwen van een rolsteiger steeds vanuit een positie achter randbeveiliging (leuning) plaatsvindt. Individuele valbeveiliging is op een rolsteiger meestal niet effectief.
- Richt de werkplek zorgvuldig in. Houd deze vrij van obstakels. Laat geen rommel of gereedschappen slingeren waardoor u kunt struikelen of uitglijden.
- Controleer regelmatig de veiligheid van uw werkomgeving.
- Breng voorzieningen aan tegen vallen, zoals leuning, hekwerken en kantplanken.
- Kaart onveilige situaties aan bij uw leidinggevende. Spreek uw collega's waar nodig aan op onveilig gedrag.
- Draag een harnasgordel wanneer u op hoogte werkt. Bescherm u met de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen.

Arbovriendelijke hulpmiddelen voor de steigerbouwer met betrekking tot veiligheid

- [Heftruckvorkversteller](#)
- [Ladderborger](#)
- [Laddergrip](#)
- [Ladderopbergsysteem](#)
- [Ladderopbergsysteem \(2\)](#)
- [Ladderstopper](#)
- [Rolsteiger](#)
- [Rolsteiger \(2\)](#)
- [Steunen voor rolsteigers](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Artikel 3.15 Markering gevaarlijke plaatsen

Arbobesluit: Artikel 3.16 Voorkomen valgevaar

Arbobesluit: Artikel 3.17 Voorkomen gevaar door voorwerpen, producten, vloeistoffen of gassen

Arbobesluit: Artikelen 7.1 t/m 7.16 regelt het veilige gebruik en onderhoud, waaronder keuringen en inspecties van arbeidsmiddelen

Arbobesluit: Artikelen 7.7, 7.14, 7.15, 7.16

- Machines moeten zijn voorzien van veiligheidsvoorzieningen in verband met bewegende delen en ze moeten op een veilige manier in werking en stop kunnen worden gezet.

Arbobesluit: Artikel 7.23 Algemeen

- Werkzaamheden op hoogte mogen alleen worden uitgevoerd vanaf een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Als dat niet mogelijk is, moet u het meest geschikte arbeidsmiddel kiezen om het werk zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren. Uit de risico -inventarisatie en -evaluatie (RI&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie
Het gebruik van de ladder als werkplek moet zoveel mogelijk beperkt worden.

Arbobesluit: Artikel 7.23A Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van ladders en trappen

Arbobesluit: Artikel 7.23B Specifieke bepalingen betreffende het gebruik steigers

Arbobesluit: Artikel 7.23C Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen

Arbobesluit: Artikel 7.34 Steigers

Arbobesluit: Artikel 8.3 Beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen

Arbobesluit: Artikel 8.4 Algemene vereisten veiligheids- en gezondheidssignalering

- Ter voorkoming of beperking van gevaren voor de veiligheid en de gezondheid van werknemers zorgt de werkgever ervoor dat op de arbeidsplaats of een arbeidsmiddel, doeltreffende veiligheids- of gezondheidssignalering aanwezig is.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 56 Vergoeding werkkleding en gereedschap bouwplaatswerknemers.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 4, 13 en 14.
- Artikel 70c Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen uta-werknemers lid 5.

A-blad Steigerbouwen

Het handmatig transporteren, monteren en demonteren van steigerelementen is zwaar lichamelijk werk doordat het veel til- en sjuwwerk met zich meebrengt. Het veroorzaakt klachten aan de nek, rug, armen en benen. Het A-blad Steigerbouwen bevat afspraken om de lichamelijke belasting van de steigerbouwer te verminderen.

- De handmatig te verwerken steigerelementen moeten zo licht mogelijk zijn, voor zware steigerelementen geldt de MAL-grenswaarde van 23 kg.
- Het horizontale en verticale transport van de steigerelementen gebeurt zo mogelijk met behulp van transportmiddelen. Transporthulpmiddelen kunnen zwaar handmatig til- en sjuwwerk voorkomen.
- De hulpmonteur en monteur steigerbouw bezitten een monteur A-diploma. De eerste monteur en voorman steigerbouw bezitten zowel het monteur A als monteur B-diploma. De uitvoerder steigerbouw beschikt ook over deze diploma's of over een gelijkwaardig opleidingsniveau.
- De organisatie of werkwijze verbeteren.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken.

Meer informatie

- [A-blad Ladders en trappen](#)
- [A-blad Rolsteigers](#)
- [A-blad Steigerbouwen](#)
- [Algemene informatie over het risico elektriciteit](#)
- [Algemene informatie over het risico valgevaar](#)
- [Algemene informatie over het risico werken in besloten ruimten \(PDF \)](#)
- [Advies Werken in besloten ruimten](#)
- [De ladder als werkplek - eerder uitzondering dan regel \(info voor bedrijven\)](#)
- [De ladder als werkplek - wanneer wel, wanneer niet? \(info voor werknemers\)](#)
- [Handboek Arbeidsmiddelen](#)
- [Informatie over PBM](#)

Werkdruk

Veel steigers worden gebouwd voor haastklussen in verband met reparatiewerk. Hierbij is vaak sprake van onder hoge tijdsdruk werken. 44% van de steigerbouwers klaagt hierover. Daarnaast vindt 54% dat men te veel werk heeft.

Ongeveer 30% heeft last van de afwezigheid en slechte prestaties van anderen. 45% van de steigerbouwers vindt het werk geestelijk inspannend. Psychische druk kan ook voortvloeien uit de veiligheidsrisico's. De steigerbouwer werkt vaak in een situatie waarin een kleine onoplettendheid fataal kan zijn.

De belangrijkste risico's zijn:

- Te veel werk
- Tijdsdruk

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Zorg voor goede werkvoorbereiding, logistiek en reële planning van de tijdsduur van het werk en de inzet van personeel.
- Zorg voor een goede, tijdige aan- en afvoer van materiaal, materieel, gereedschappen en hulpmiddelen.

Collectieve maatregelen

- Zorg voor heldere werkinstructies, werkoverleg en een goede communicatie met de uitvoerder en uitvoerenden.
- Zorg dat het resultaat wordt teruggekoppeld; laat vertellen wat goed ging of wat beter kan.
- Zorg voor taakrotatie, taakverbreding of taakverrijking voor het personeel.

Individuele maatregelen

- Overleg met de voorman of uitvoerder. Bespreek in het werkoverleg de samenwerking of problemen.
- Zorg dat u voldoende rust en herstelt.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Artikel 2.15 Maatregelen ter voorkoming of beperking van psychosociale arbeidsbelasting

- Werkdruk valt onder het begrip 'psychosociale belasting' in het Arbowet (artikel 3, tweede lid). Er is een negatieve kant (de werknemer mag niet overspannen raken van het werk) en een positieve kant (de werknemer moet van en door het werk kunnen leren). De werkgever is verantwoordelijk voor beide aspecten. De werkgever moet ervoor zorgen dat psychosociale belasting, zoals werkdruk, geen gevaar oplevert voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers.

Dit kan door:

- De inrichting van de werkplek; bijvoorbeeld door het gebruik van ergonomische hulpmiddelen zodat u niet (te lang) in eenzelfde gespannen houding werkt.
- De organisatie van de werkzaamheden; bijvoorbeeld door afwisselende werkzaamheden en voldoende pauzes. Een duidelijke taak en functie omschrijving kan daar ook aan bijdragen. Ook het vastleggen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden draagt bij aan vermindering van de werkdruk.
- Voorlichting geven over de risico's van (te) hoge werkdruk en over manieren om daarmee om te gaan.
- Bij het voorkómen van werkdruk op de bouwplaats zijn een goede voorbereiding en planning, het voorkómen van storingen en duidelijke taken en opdrachten erg belangrijk.

Arbeidstijdenwet

- Een andere belangrijke wet is de Arbeidstijdenwet. In deze wet staat beschreven hoe lang (hoeveel uur, hoeveel dagen) er achter elkaar mag worden gewerkt en hoe lang er in de verschillende situaties gepauzeerd moet worden.

Meer informatie

- [Algemene informatie over het risico werkdruk](#)
- [Stress uit de bouw](#)